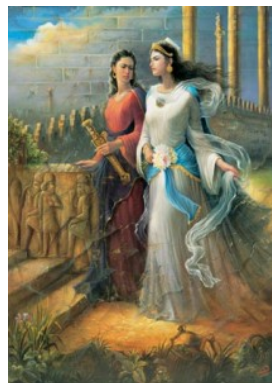

آثار باستانی و ارزش های تاریخی

منابع کلاسیک تاریخ (تاریخ) چیست ؟

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۷ بهمن ۱۳۹۴ ۳۰ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

منابع کلاسیک تاریخ (بخش اول) هرودوت - سده پنجم پیش از میلاد - هالیکارناس در کشور کاری (ترکیه امروزی). برای نخستین بار به زبان یونانی، تاریخ عمومی نوشت. هرچند احتمال دارد پیش از او هم آثاری به یونانی نوشته شده بود که به دست ما نرسید. آثار او در ۹ جلد به طور کامل به دست ما رسیده. او هدف از این کتابش را فهم و تحلیل دلیل جنگ یونانیان و بربرها (غیریونانیها در معنای عام و ایرانیها در معنای خاص) اعلام میدارد. از این رو او را پدر تاریخ میگویند. او بسیار موافق و مخالف داشته و هنوز دارد. به ویژه تاریخنگاران

پارسیان دژ / آثار باستانی و ارزش های تاریخی

منابع کلاسیک تاریخ (بخش اول) هرودوت - سده پنجم پیش از میلاد - هالیکارناس در کشور کاری (ترکیه امروزی). برای نخستین بار به زبان یونانی، تاریخ عمومی نوشت. هرچند احتمال دارد پیش از او هم آثاری به یونانی نوشته شده بود که به دست ما نرسید. آثار او در ۹ جلد به طور کامل به دست ما رسیده. او هدف از این کتابش را فهم و تحلیل دلیل جنگ یونانیان و بربرها (غیریونانیها در معنای عام و ایرانیها در معنای خاص) اعلام میدارد. از این رو او را پدر تاریخ میگویند. او بسیار موافق و مخالف داشته و هنوز دارد. به ویژه تاریخنگاران یونانی از او بدگویی کرده و او را افسانه پرداز خوانده اند. در روزگار کنونی نیز تاریخنگاران نوشتارهای او را به جز آنهایی که مورد تایید باستانشناسی قرار گیرد، نمیپذیرند. امیرمهدی بدیع تاریخنگار ایرانی سده ۲۰ کتاب خود "یونانیان و بربرها" را پاسخی به هرودوت پس از ۲۵۰۰ سال میدانست.

این کتاب را نخستین بار وحید مازندرانی به شکل خلاصه و گزیده به فارسی برگرداند. سپس هادی هدایتی کار ترجمه ی کامل آنرا به دست گرفت ولی به دلایلی تا ۶ جلد بیشتر رفت و بدین ترتیب هرودوت، که شاید مهمترین منبع کلاسیک برای هخامنشی شناسی و مادشناسی باشد، هرگز تا ۱۳۸۹ به شکل کامل به فارسی برگردان نشده بود تا در این سال انتشارات اساطیر این کتاب را با ترجمه شادروان مرتضی ثاقب فر به چاپ رساند.

وسیدید - سده پنجم پیش از میلاد - آتن. او را باید دومین تاریخنگار عمومی به زبان یونانی دانست. او در زمان اردشیر یکم و داریوش دوم هخامنشی "تاریخ جنگ های پلوپونزی" میان آتن و اسپارت را نوشت. توسیدید یا به خوانش یونانی، توکودید، از نظر سبک نگارش تاریخی و بینش عرفی و سکولار و علمی اش هیچ سنخیتی با زمان خود نداشت. او احتمالا برای نخستین بار میگفت "سرنوشت جنگها و سیاست ربطی به قضا و قدر و خواست خدایان ندارد و انسانها خودشان تاریخ را میسازند." این بینش بلند حتما تا یک هزاره بعد هم رسمیت نیافت و بیشتر تاریخنگاران به نوعی از جبر الهی باور داشتند. توسیدید برخلاف هرودوت، تاریخ ایران را ننگاشته ولی اشاراتی پراکنده به ایران دارد که در صورت تناقض با گفته های هرودوت باید این را ترجیح داد. این کتاب را محمدحسن لطفی به فارسی ترجمه کرده و انتشارات خوارزمی به چاپ رسانده است.

کتسیاس - سده پنجم و چهارم پیش از میلاد - کاری (ترکیه امروزی). او به ادعای خودش پزشک دربار پادشاه هخامنشی (داریوش دوم و اردشیر دوم) بود. کتابهایی به نام پرسیکا و ایندیکا درباره ایران و هند داشته. ادعا میکند که این کتابها را از روی سالنامه های دیوانی دربار ایران نوشته است. کتاب های او از میان رفته و به دست نیامده است. ولی گفتاوردهایی از او را دیگر نویسندگانی یونانی چون دیودور و پلوتارک و فوتیوس مدتها آورده اند. گفته های کتسیاس درباره دوران پیش از هخامنشی به افسانه می ماند و گفته هایش درباره کوروش و داریوش و خشایارشا نیز با هرودوت تناقض دارد. با اینحال بسیاری از پژوهشگران کتسیاس را منبعی خوب برای رویدادهای دوران داریوش دوم و اردشیر دوم (دوران پس از هرودوت) میدانند. در واقع کتسیاس در مواردی که دیگر تاریخنگاران سکوت کرده اند، بهره برداری میشود و به طور کلی از اعتبار کمتری برخوردار است. دیاکونوف ادعای او را مبنی بر دانستن زبان پارسی رد میکند.

کتاب بازسازی شده ی او را فریدون مجلسی از انگلیسی به فارسی ترجمه کرده و انتشارات 'تهران' به چاپ رسانده است.

خلاصه ی فوتیوس که کتابی از این نویسنده و بازگویی از کتسیاس است را نیز کامیاب خلیلی به فارسی ترجمه کرده و انتشارات کارنگ به چاپ رسانده است.

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «منابع کلاسیک تاریخ (تاریخ) چیست؟»، پارسیان دژ، ۱۳۹۴.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1768/pdf/منابع-کلاسیک-تاریخ.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵